

چند عالمیہ

مشقّتِ پہلیدہٗ اسرارِ بیکِ صبرِ مدہٗ و محمّدِ پیغمبر

ربیع الاول سنہ ۱۳۳۹

عدد ۶۴

شمسِ دیکِ آیدہ بر نشرِ اولنور

آفتابِ سحر

— نثریات قصه و صبر —

دین اسلام

۲

دعوت پیغمبری

حضرت پیغمبر محمد المصطفیٰ صلی الله علیه و سلم امت امیة بدویہ اردسندہ ، عمو جہ زادہ لری الذہ فقیر و یتیم ؛ بونکہ برابر کریم الاخلاق ، شریف الطبیاع اولہرق نشأت ایدی . کندولزندہ ذات یتیمانہ ، مسکنت فقیرانہ یوق ایدی . کتاب و حکمتہ اتسابلری اولیان بر قوم اردسندہ یتیشان نبی ذیشان افندمن حضرتلری موحد ، اوہام و خرافاتدن بعید ایدی ، کندولری دہ امی ایدی . معلم و مؤدبدن هیچ برشی اوکر نمامش ایدی . خطابت ایلہ ، نظم اشعار ایلہ مشہر دکل ایدی . نبی ذیشان فقیر وضعیف ایدی ؛ فقط قومہ حجج و برہان ایلہ مقابلہ دہ بولندی . نصیحت و زجر ایلہ انلری طوتدی . نبی ذیشان علیہ الصلاۃ والسلام کامل رفیع ، موحد ، صحیح الاعتقاد ، خیر اوزرہ مطبوع ایدی . قومی ایسہ بالعکس ناقص ، وضعیف ، مشرک ، فاسد الاعتقاد ، طریق خیردن بعید ایدی .

پیغمبر عالیبتار صغر سندن صفات کاملہ و اخلاق فاضلہ صاحبی اولہرق یتیشنبجہ قدر برستدیکہ بغض ایدر ایدی ، کذبدن او قدر اوزاق ایدی کہ قومی عندندہ «الامین» لقبی آلمش ایدی . بدناً ، عقلاً ، فضیلاً ادباً کامل اولہرق یتشش ایدی . چوجقلرک ، خصوصاً یتیملرک ؛ قوملرینک ، اہللرینک بولندیینی اعتقاد اوزرہ بولونملری سندن معروفہ دندر . چونکہ یتیم ، فقیر ، امی نک ، نشأتلرینک اولندن زمان کھولتیرینہ قدر نفسلری کوردکاری شی ایلہ منطبع اولور ؛ عقللری ایشدیکہ ، خصوصاً اقربا و تعلقاتندن دیکلہ دیکہ شی ایلہ متأثر اولور . اوکندہ ارشاد ایدہ جک بر کتاب ، قارشوسندہ تأدیب ایدہ جک بر استاذ ، ارقہ سبندہ الدن طوتہ جق بر ظہیر اولمینجہ بشقہ درلو اولہ ماز . ایش ستن جاریہ اوزرہ جریان ایتیش اولسیدی نبی مکرم صلی علیہ و سلم مبلغ رجالہ بالغ اولوب فکر و نظری ایچون جولانکاہ بولونجہ قدر قومنک و اہلنک عقائد و مذہبی اوزرہ بولہ جق ایدی . حالبوکہ فخر المرسلین افندمن قومہ ، اہلہ عقائد و مذاہبہ

مخالف ایدی . بشتدن اول شعراذن ، خطباذن معدود اولسیدی ، اوقور یازار بولنسییدی قومنه اولان مخالفتنی عقل قولای قولای قبول ایدر ایدی ؛ یاخود کاله بلوغندن ، کبرسنندن صوکره مخالفتنی عقل آکلار ایدی : عقل راجح ایله ، نظر صحیح ایله ، فهم ناقب ایله مخالفت ایتمش دیر ایدی .

نجی ذیشانک قوت سلطانی ، سعه مالی ، عسکری یوق ایدی : شعرده سلیقه سی ، کتابنده براعتی ، خطابتده شهرتی یوق ایدی : نفوس عامده شرف و مکانک کسب ایدمه جاک هیچ برشیئی یوق ایدی ، بویه اولدینی حالده وحید ، فرد اوله رق ؛ وزیر ، مساعدی بولمیه رق دعوت عامیه قیام ایدی .

نجی ذیشان بر فرد ایدیکه اللهدن بشقه الندن طوته حق بردیلی ، برظهیری یوق ایدی . بر فرد ایدیکه ام و ملوک اکا منقاد اولمش ایدی ؛ بر ضعف ایدیکه جباره بی ذلیل قیلمش ، قیصر و کسری تاجلری انک اوکنده منکسر اولمش ایدی . بر ایمی ایدیکه مدارک حکماء ، افهام علماء ، بلاغت ادباء انک اوکنده کوچولوب قالمش ایدی . بر ایمی ایدیکه بترستلر ارمه سنده یتشدیکی حالده کتب سماویه بی اوقویانلره مرشد اولمش ، کتب سماویه نلک حقایقنی انلره تفهیم ایتمش ایدی .

یقیمی که نا کرده قرآن درست * کتبخانه هفت ملت بشت

نجی ذیشان ضعیف قوی ، ایمی حکیم فرد ایدی ، دعوتی مدارک بشریه بی حیرته یراقیور ایدی . حکمده سلطان قاهر ، امر و نهیده عادل ، تربیه ناسده حکیم ، مصالح ناسی رؤیته صولک درجه حریص ایدی . ایمی اولدینی حالده کاتلری یازدقلری ، اوقودقلری اکلامغه دعوت ایدیور ایدی ؛ مدارس علمدن بعید اولدینی حالده علمسایه بیلدکلری تجربه ایدک دیور ایدی ؛ منابع صرفانندن اوزاق اولدینی حالده صرفایه یول کوستریور ایدی ، متوهمین ارمه سنده یتشدیکی حالده حکمانک اکریلکینی طوغرلدیور ، اصول شریعتی وضع ایدیور . سعادت ایچون اویله بر طریق کوستریورکه اکا سلولک ایدن اصلا هلاک اولمیور .

دین مبین اسلام اول امرده دعوت ایله باشلادی ، قریش طرفندن دعوت سنیه قبول اولونمندی . عداوت اظهار اولوندی ، بیوکی ، کوچکی تکذیبه قالشیدی . احبابی اعدای میانه کیدی . اهلی اومبارک ذاتی ترک ایتدی ، مقداری قلیل اولان اهل ایمان اعداسندن درلو درلو اذا و جفاله مبتلا اولدیله ، ماللرندن ، یوردلرندن جدا دوشدیله ؛

قائلیخی آقندیلر ، ماللری فدا ایتدیلر . بو آقیدیلان قائلر صبر قیالرندن قاینامش عزیم قاینالری ایدی . اهل ایمان نفسی مدافعه ایدرایدی ، حقیقن بشقه ظاهیری ، رشددن بشقه ناصری یوق ایدی .

جی ذیشان براهین قاطعه ایله ، ادله ساطعه ایله ، آیات ینات ایله ، معجزات باهرات ایله خصای دینک عقل وادرا کدن بی مهزه اولدقلری بی پروا میدان قور ایدی . اذلرینه صبر و تحمل کوستور ایدی ، بر مرتبه وار دیکه کرک نفسی ، کرک اهل ایمانی اذا و حفسالرندن قورتارمق مقصدیله امر باری ایله جهاده قیام ایتدی . [۹] غزوات جلیله پیغمبری نک همسنده مشرکین سبب اولمش ایدی . یا نقض عهدده بولنورلر ، ویا اهل ایمانه هجرمه قالدیشیرلر ایدی .

دین اسلام تأیید الهیه ، عون سبحانییه مظهر اولدی . مغلوبته رفق و ملایمت کوستردی ، محاملهده بولدی ؛ اهللری ، ماللری حمایه ایتدی ، اموال مسلوبه بی صاحب لرینه ویردی ، حقوقی غاصلردن ایدی . تقاضی زماننده مسلم ایله غیر مسلمی بر طوتدی .

* *

جی ذیشان مبعوث اولدی زمان مرتبه انسانییه سن رشده بالغ اولمش ایدی ، انک ایچون دین محمدی عقله خطاب ایتدی ، بصائر نور ویردی ، قلوبدن غشاء کشفی قالدردی ، قلبی عقائد فاسده زنجیرلرندن ، خرافات باطله قیدلرندن قورتاردی . انسانه او یله بر طریق مستقیم کوستردیکه انسان انکله سعادت ابدیه ایریشور ایدی . دین مبین اسلام خالق بیلدیردی ، دلائل توحیدی اظهار ایتدی ، عقول صفات علیاسندن ، اسماء حسناسندن واجب اولان ، مستحیل اولانی بیلدی . دین محمدی ناسه خیر و صلاح امر ایدوب بشری عدالله مساوی قیلدی . الله ایله قول آرهنده اللهه قریب ایچون حجاب ، وسیط ، کاهن ، متکهن ، زعیم کی اورتیه کیرن شیلری قالدردی .

امت لک مصدر حیاتی تصحیح فکر ، تسدید نظر ، تأدیب اهوا ، تحدید شهوات ، هر خصوصه قیوسندن دخول ، هر مرغوبی اسبابندن طلب ، اماتی حفظ ، یکدیگرلری

[۹] قال الله تعالى : اذن للذين يقاتلون بانهم ظلموا .

ایچون خیر خواھلق ، بربرلرینه ایولکده یازدیم ایتک ، اره لرندہ اخوت کی اصول فضائلدر . ایشته دین اسلام بونلری کتیره شدرد . بوروح بولندجه اسلامده سعادت دایم در . دین اسلام عمومی اصلاحه دعوت ایدیور ، عمومک اختلاف ایتدکاری شیئی بیان ایدیور : دین هر زمان بررد ، انسانلرک شوونی اصلاح ، قلوبی تطهیر خصوصلرندہ مشیت باری بررد . عبادتک اشباح اوزره مرسوم اولمسی ارواحده ذکر الہی تجدید ایچوندرد . الله صوره باقر ، قلوبہ باقر .

دین اسلام هر دعوت ایتدیکی شیئه برهان اقامه ایتدی . مکلفیندن قلبنک اصلاحی طلب ایتدیکی کی جسدینده رعایتی طلب ایتدی . هم طهارت باطنی ، هم طهارت ظاہری فرض ایلدی ، هراکیسینده طهر مطلوب قیلدی .

دین اسلام اخلاصی للہی روح عبادت قیلدی . اعمالی انحق ملکات صالحه ایله طبیعتنمک ایچون فرض قیلدی [۱] غنی شاکری ، فقیر صابری محترم طوئدی . دین اسلام ناسی تون قوای ظاہره و باطنه سی استعمال دعوت ایتدی بونلرده رضاء ربانی ، شکر نعمت باری بولندیغنی بیان ایتدی ، دنیانک برمز رعۃ آخرت اولدیغنی ده بیلدردی . هیچ بر اصول فضائل قالمامشدرکه دین اسلام انی کتیر مامش اولسون ، هیچ بر اصل صلاح قالمامشدرکه دین اسلام انی احیا ایتامش اولسون ، هیچ بر قاعدۃ خیریوقدرکه دین اسلام انی تقریر ایتامش اولسون .

دین اسلام خبارده ، اصحاب نفوذ و ارباب عروشه قارشو شویله خطاب ایدیور : عزت اللہکدر ، ملکی دیلدیکنه و برر ، دیلدیکندن آلیر ؛ اصحاب نفوذ منزللری خلقی کوله قیاده کی ایچون حاضرله مامشلردر ؛ بلکه مصالح ناسی تدبیر ، مظالمی رفع ایچون حاضر لاله مشلردر . انلر راعی منزله سننددر . رعیه دن هر نوع اذا و جفایی منع ایتلی ، رعیه یه هر نوع راحت و نعمتی حیا ایتلی در . ریاست ایله ، مال ایله ، جام و منصب عظیم ایله فضیلت یوقدر ، فضیلت انحق تقوی ایله ، طریق سداده اتباع ایله متوافقدرد . یوم قیامتده هر کس ایشلیدیکی خیر و شردن حساب و یردیکی صروده انلر « دیان » مالک یوم الدین حضورندہ مسئول اوله جقلردر .

[۱] قال الله تعالى : ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر . وقال تعالى واذا منه الشر منوعاً الا المصلین .

ایسته بو خطاب ایله دین اسلام عزت و جبروت صاحبی اولان خلاق ذوالجلال قارشوسنده یونلری خضوع و ذلنده بولندیور .

دین اسلام اهل شرکه قارشو شویله خطاب ایدیور : اوهامدن اوزاق اولیک ، بتهرستلیکی ترک ایدیك ، معبود بالخاصه دونیک ، بونلر نافعده دکلدر ، مضرده دکلدر ؛ نافع اولان ، ضرر ویرن ، آجالدان ، یوکسلدان انحق ملکند شریکی اولیان براللهدر . اولدیرانده اودر ، دیرلاندده اودر ، خالقده اودر ، حی و قیومده اودر .

دین اسلام بو خطاب ایله اهل شرکه معبود بالحق بیلدیور .

دین اسلام اهل کتابه قارشو شویله خطاب ایدیور : ای اهل کتاب کلیك همیزك مشارك اولدینی برکلهیه دونیک : انحق الله عبادت ایدلم ، اکا شرک قوشمیهلم ، اللهدن بشقه یکدیگریمیزی معبود ایدیمیهلم ، الله طوغمامشدر ، طوغورمامشدر . ملکند انک هیچ برشریکی یوقدر .

دین اسلام بو خطاب ایله اهل کتابی توحید خالقه دعوت ایدیور .

دین اسلام هوایه اویانلره ، سلطان شهواته اتباع ایدنلره ، متاع دنیایه کوه نالره ، لذات فانییه مداوم اولانلره شویله خطاب ایدیور : سرده کی دوکهنیر ، اللهده کی دوکهنیز متاع دنیا آزدرد ، نعمت انحق نعمت آخرتدر ، حیات دنیا سزی غروره ایقاع ایتسون ، آخرته بدل دنیایی آلیک

دین اسلام بو خطاب ایله اهل هوایی صراط مستقیمه هدایت ایدیور .

دین اسلام اهل عناده شویله خطاب ایدیور : سوزیکز طوغری ایسه برهان کتیریکز ، تفرقیه دوشمیکز ، دین اسلام بو خطاب ایله اهل عنادی انصافه ، حقه دعوت ایدیور . دین اسلام خلق بیوکنیده ، کوچکنیده ، عوامنیده ، خواصنیده شوا حکامه دعوت ایدر : سز عقل و فکرک ارشاد ایلدیکی خصوصده اللهک عقل و فکر ایله مشرف قیلدینی انسانسکز ، اعمال بشریهده اللهک حریت اراده ایله مکرم قیلدینی بشرسکز ؛ عالم اکوایی کلاسیک ، انحق شریعت عادله و فضیلت کامله حدودنده طوریک ؛ خالقکیزی عقل ایله ، فکر ایله بولیک ، پیغمبرلردن ماعدا هیچ برکیمسه بی طریق هدایتده رهبر ایدیمیک ؛ اوزر کزده شرع میندن ماعدا هیچ برسلطان یوقدر ؛ اک ايو حاضرلق عبادتده الله ایچون ؛ عدل و نصیحت ، وارشاد خصوصنده عباد الله ایچون اخلاصدر .

دین اسلامك انتشاری بحیر عقولدر دین مبین اسلام اولیه بر سر عتله انتشار ایتدی که تاریخ عالمده برده انظیری مشهور اولما مشدر. اسلامك سیف و سنان ایله انتشاری سوزی طوغری دکلدرد. اسلام مغلوبله مجامله ایله معامله ایتدیکندن ناشی منتشر اولمشدر. تشبیر سلاح کندولرندن ظلم وعدوانی منع ، نفسلرینی دفع ایچوندرد ، امت بدویته امیه ارسنده کتاب و حکمتی تبیین ، احکام شرایینی تسلیم و تلقین ، مکارم اخلاقی اتمام ، نیجه ذواتی فضائل علمییه و عملیه ایله اکمال ، عالمی ایمان و عمل صالح ایله ارشاد ایدن بویشمیر دیشان عیجا بوقوتی ، بوحکمتی نرهدن آیور ؟ واهب النعم ، خالق العلم ، عنیم حکیم اولان فیاض ذوالجلالیدن بشقه سی بوقوتی ، بوحکمتی و ره بیلیرمی ؟ عنایت ربانیه نك نداسی اولقسزین بومظنه محجوده و سلطان ، بوامیلکده او علم ، بوجاهیتده اورشاد بولنورمی ؟

ایشته بزلر بوکا باقرق بوحالی عنایت سبحانیه نك نداسی ، قدرت صمدانیه نك خطابی کورپورز ، « وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی — انما انا بشر مثکم یوحی » دیمکدن بشقه برچاره بوله میورز ، بشقه برهان ایسته میورز نبوت محمدیینی انکار ایدنلر برکره جک اولسون نظر انصاف ایله باقسونلر. مدیت حقیقیه ایله افتخار ایدن غرب طالمی دین مبینک معناسی بیلسه ، شارع حکیمک مقصدینی اکلاسه ، صوکرده حکم عقله راضی اولسه شهسز نبوت محمدیینی تصدیقه مجبور اولور ، شحاتر دینی اقامه ایدر ، دین مبینی محافظه ایدر ، افهام فاسده ، عقائد باطله اصحابنک تجاوزلرینه قارشو مدافعه ایدر .

جاء الحق وزهق الباطل

از میرلی

اسماعیل حقی

